

ویروسی که بیش از اندازه خطرناک است

7 خرداد 1404

HPV نقش مهمی در بروز بیماری‌های پوستی و برخی سرطان‌ها دارد و درمانش می‌تواند با تحمیل هزینه‌های قابل توجه برای نظام سلامت و مبتلایان همراه شود.

اچ‌پی‌وی یا پاپیلومای انسانی یک طیف وسیع از ویروس‌ها (۲۰۰ تایپ) است که حدود ۴۰ تایپ آن ناحیه ژنیتال (تناسلی) را درگیر می‌کند. انواع و اقسام آن هم از گذشته بوده است، مثل زگیل‌های دوران کودکی روی دست، انگشت‌ها، کف دست و پا که شکل جلدی اچ‌پی‌وی هستند. اما تایپ ویروس که اکنون شنیده می‌شود بیشتر ناحیه تناسلی را درگیر می‌کند و چون در بروز برخی سرطان‌ها از جمله سرطان دهانه رحم، حلق، سیستم گوارشی و مری نقش دارد، مورد توجه قرار گرفته است.

ویروس اچ‌پی‌وی به راحتی گرما و خشکی محیط را تحمل می‌کند و بعد از 7 ساعت ماندن در محیط می‌تواند اثربخشی خود را حفظ کند.

عملکرد ویروس

برخی از سویه‌های اچ‌پی‌وی کم‌خطرند و مشکلی ایجاد نمی‌کنند یا اگر مشکلی باشد، منجر به بروز زگیل می‌شود که ناشی از سویه‌های 6 و 11 است.

این زگیل‌ها از طریق حوله، تماس دست، وسایل مشترک، سرویس بهداشتی مشترک و... منتقل می‌شود. البته مردم باید آگاه باشند که اگر فردی زگیل دارد، نباید نگران تبدیل آن به سرطان شود؛ بلکه نگرانی اصلی درباره 2 تایپ 16 و 18 است که با تست مشخص می‌شود.

در مقایسه ویروس تایپ 6 و 16 که به ترتیب کم‌خطر و پرخطر هستند، تایپ 16 تمایل بیشتری برای ماندگاری در بدن دارد و ایرادش این است که سویه 16 خاصیت تولید سرطان دارد. البته این فرآیند بسیار طولانی و ممکن است 10 سال طول بکشد.

میزان ابتلا؟

عوامل زیادی در ابتلا به ویروس HPV نقش دارد. سیستم ایمنی افراد زیر ۲۱ سال به خوبی قادر به پاک کردن این ویروس است. هر میزان سن افزایش پیدا کند، به ویژه در سنین بالای ۳۰ سال، دفع ویروس سخت‌تر صورت می‌گیرد. البته جنسیت هم اهمیت دارد. مردان هورمون‌های پایداری دارند و ویروس را زودتر دفع می‌کنند؛ اما در زنان با تغییرات هورمونی زمان بیشتری برای پاک کردن ویروس نیاز است.

راه‌های انتقال

راه‌های انتقال قطعی اچ‌پی‌وی هنوز مشخص نیست؛ اما راه اصلی انتقال جنسی است (تایپ‌های 16 و 18)

و راه‌های دیگری از جمله سرویس‌های بهداشتی فرنگی، مطب پزشکان، سطوح اتاق معاینه زنان، کلینیک‌های لیزر مو و... (تایپ‌های 6 و 11) دارد. به همین دلیل حتی اگر تمام مسائل بهداشتی هم رعایت شود، ریسک ابتلا و انتقال وجود دارد و نباید فکر کرد که هر فرد مبتلا از طریق انتقال جنسی بیمار شده و به او انگ چسباند. هیچ‌کسی هم نمی‌تواند تشخیص دهد که در انتقال ویروس از یک فرد به فرد دیگر منبع اصلی چه کسی است، حتی با انجام تست. چون انجام آن در زنان و مردان متفاوت است.

در زنان نمونه‌گیری به راحتی انجام می‌شود؛ اما در آقایان این مسئله سخت‌تر است و می‌تواند منجر به منفی کاذب شود.

چرا واکسن مهم است؟

واکسن اچ‌پی‌وی جزو واکسن‌های خوب با تکنولوژی نو ترکیب و قدمت بالاست. با تزریق این واکسن آنتی‌بادی لازم وارد بدن می‌شود و علیه برخی تایپ‌های ویروس عمل می‌کند. در حال حاضر برای مهم‌ترین تایپ‌ها واکسن تهیه شده که شامل سوش 6 و 11 (عامل 90 درصد زگیل‌های ناحیه تناسلی)، 16 و 18 (بدترین تایپ HPV و منجر به سرطان) و 5 تایپ بدخیم دیگر است.

چه کسانی واکسن بزنند؟

واکسن چه درباره دختران و چه پسران ضرورت دارد. اگر از نظر هزینه هم مشکلی وجود دارد، دختران حتماً واکسن را تزریق کنند چون سرطان بیشتر در زنان رخ می‌دهد. تزریق واکسن به کنترل عوارض در زنان و کاهش گردش ویروس در جامعه از سوی مردان کمک می‌کند.

اضطراب را کنترل کنید

سیستم ایمنی به صورت کامل ویروس را کنترل می‌کند؛ اما استرس می‌تواند آن را تهدید کند و فرصت تکثیر را به ویروس بدهد که منجر به بروز علائمی از جمله زگیل می‌شود.

غربالگری را فراموش نکنید

انجام غربالگری برای تشخیص اچ‌پی‌وی مهم است. زیر 21 ساله‌ها نیازی به انجام آن ندارند و از ۲۱ تا ۲۵ سال فقط پاپ‌اسمیر و از ۲۵ تا ۶۵ سال هر 2 تست (پاپ‌اسمیر و اچ‌پی‌وی) نیاز است.

دکتر آمنیس رضانی ، متخصص بیماری‌های عفونی